

बृहन्मतिराङ्गिरसः। पवमानः सोमः। गायत्री

पुनानो अक्रमीदभि विश्वा मृधो विचर्षणिः। शुम्भन्ति विप्रं धीतिभिः ॥ ९.०४०.०१

विचर्षणिः- सूक्ष्मदर्शी। पुनानः- पवमानः सोमः। विश्वा मृधः- सर्वान् हिंसकानन्तरायान्। अभि अक्रमीत्- अतिक्रान्तवान्। विप्रम्- मेधाविनम्। धीतिभिः- धारणाभिः। शुम्भन्ति- रसा उद्दीपयन्ति ॥१॥

आ योनिमरुणो रुद्रमदिन्द्रं वृषा सुतः। ध्रुवे सदसि सीदति ॥ ९.०४०.०२

अरुणः- सोमः। योनिम्- स्वसदनमृतम्। आ रुहत्- आरोहति। सुतः- निष्पन्नः। वृषा- सोमः। इन्द्रम्- परमेश्वरम्। गमत्- गच्छति। ध्रुवे- नित्ये। सदसि- सदने। सीदति- स्थापितो भवति ॥२॥

नू नो रयिं महामिन्दोऽस्मभ्यं सोम विश्वतः। आ पवस्व सहस्रिणम् ॥ ९.०४०.०३

नू- क्षिप्रम्। नः- अस्माकम्। सहस्रिणम्- अनन्तम्। महाम्- महत्। रयिम्- दानयोग्यधनम्। विश्वतः- सर्वतः। इन्दो- क्लेदनशील। सोम- रस। अस्मभ्यम्- अस्मदर्थम्। पवस्व- क्षर ॥३॥

विश्वा सोम पवमान द्युम्नानीन्द्रवा भर। विदाः सहस्रिणीरिषः ॥ ९.०४०.०४

पवमान- पुनान। इन्दो- क्लेदक। सोम- रस। विश्वा द्युम्नानि- सर्वा विद्याः। आ भर- आहर। सहस्रिणीः- प्रभूताः। इषः- इच्छाः। विदाः- लम्भय ॥४॥

स नः पुनान आ भर रयिं स्तोत्रे सुवीर्यम्। जरितुर्वर्धया गिरः ॥ ९.०४०.०५

सः- तादृशस्त्वम्। नः- अस्माकम्। स्तोत्रे- मन्त्रे। पुनानः- पवमानः सन्। सुवीर्य-
शोभनप्रभावयुक्तम्। रयिम्- धनम्। आ भर- आहर। जरितुः- निष्पादकस्य। गिरः- मन्त्रान्।
वर्धय ॥५॥

पुनान इन्दवा भर सोम द्विबर्हसं रयिम्। वृषन्निन्दो न उक्थ्यम् ॥ ९.०४०.०६

वृषन्- वर्षक। इन्दो- क्लेदनशील। सोम- रस। नः- अस्मदर्थम्। उक्थ्यम्- मन्त्रप्रोक्तम्।
द्विबर्हसम्- अभ्युदयनिःश्रेयसात्मिकाम्। रयिम्- संपदम्। पुनानः- पवमानः सन्। आ भर-
आहर ॥६॥

Dr. Rangraha